

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori de Ortega Sanclementini, E' Societate
Iesv. Qvondam in Provincia Toletana Theologiæ
Scholasticæ publici Professoris ... Tractatvs Dvo, De
Trinitate, Nec non, Incarnatione**

Ortega, Cristóbal de

Lugduni, 1664

Qvæst. IV. de necessitate Incarnationis pro veniali, & quouis commisso
cum ignorantia inuincibili offensæ Dei soluando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94251)

quo alteri gratiam, & remissionem mortalis, ac proinde pro eius mortali condignè satisfacere, ergo; & potest sibi mereri de condigno reparationem post lapsum, quod est absurdum à Ripalda, disputatione 95. sectione 2. numero 14. illud tamen nego: quia alienum peccatum, cuius remissionem, seu reparationem opus iusti de condigno meretur, meritum huius non mortificat; aut mortale proprium postea etiam futurum cum obuerfari debeat, cum de præmiando opere per reparationem futuri lapsus cogitat, ac proinde indigno esse donandum, ac decernendum præmium videt: quo fit, ut merito iam mortificatæ dignitatis per peccatum proprium, ac proinde nec condigno præmij supernaturalis tantum donum supernaturale donandum esset quod implicat. Sed dices: ergo saltem poterit quis absolute promereri sibi perseverantiam in gratia de condigno. Nego consequentiam: tum quia perseverantia in gratia longè maius donum est, atque æstimabilis quavis gratiæ intentione, atque coniuncto gratiæ, & remissionis offensa mortalis: tum quia de facto opera omnia iustorum gratiæ, & gloriæ præmij adæquatè præmianda esse à Deo statutum est, sic; adæquatè præmiantur. Quare auxilia gratiæ ad perseverandum, siue perseverantiæ donum ultra præmium condignum de facto sunt, licet secundum se ultra illud non sint: quia meritum condignum, quod gratiæ tantæ adæquatur, huic eidem, & simul alteri dono, quantumvis exiguo, nedum tanto adæquari minime nequit.

Q V Æ S T I O IV.

De necessitate Incarnationis pro veniali, & quovis commisso cum ignorantia inuincibili offensa Dei satisfaciendo.

 Es est ex dictis profligata, cum pro macula, tum etiam pro debito pœnali horum obiectiuo quodcumque illud sit siue auxilij carentia, siue temporanea pœna damni, vel sensus; coniungimus autem mortalis admisi cum ignorantia, seu inaduerfentia Dei præcipientis, vel offensa satisfactione, quia qui de huius satisfactione agunt putant esse veniale.

CERTAMEN I.

Aliorum super utroque placita.

SCOTUS in 4. disputatione 21. Gabriel disputatione 16. quæstione 5. artic. 1. docuerunt seculis etiam omni gratia Dei posse per puri hominis naturales vires condignè, & ad æqualitatem pro veniali satisfieri: quare ad id ne gratia quidem, nedum incarnatione opus esse. Verum cum contra Massilienses definitum sit nihil viribus naturæ præstari posse, quod ad vitam æternam conducatur, atque satisfactio pro veniali, quod vitæ æternæ ingressum, quando durat, impedit, conducatur ad ingressum vitæ æternæ, sit sanè ex viribus naturæ, ac sine gratiæ auxilio eiusmodi satisfactionem haberi non posse. Idcirco sententia hæc ab omnibus Theologis iam exploditur potius quam impugnatur. Eam autem sic impugno: quia actus proprius, quo est venialis macula eluenda, debet esse è genere suo perfectior eo, quo eluenda est macula mortalis: siquidem maiori charitate opus

est, ut Dei offensam leuem, quam ut gæuem detestemur, ut patet, sed ad actum charitatis, quo macula grauis eluatur, pro eaque, à nobis satisfiat opus est auxilio gratiæ. Ergo ad actum charitatis, quo macula venialis eluatur, ac pro ea à nobis satisfiat auxilio gratiæ potiori opus erit, quin vires naturæ sufficiant. At iniques probare hoc de satisfactione per modum formæ solum, non per modum meriti, & æquivalentiæ: si enim iustus cum solo veniali illud ex motiuo virtutis oppositæ detestetur, tunc gratia, quam de condigno meretur, eique infunditur maculam venialis illius abolebit, sicut quæ similis detestationis intuitu datur in sacramentum: ergo ea detestatione meretur expulsionem venialis. In re autem de expulsiōe venialis per gratiam concedo totum. Sed quæro, an iustus ille homo purus sit, secundò an eandem detestationem gratiæ habitualis meritoriam absque auxilio gratiæ habeat? Si asseras, Massilianismum aperte incurres. Hoc argumento refutata manet satisfactio alieni puri hominis sine auxilio gratiæ pro veniali alterius, Etenim meritum illud, & gratiam, & auxilia gratiæ in merente necessariò supponit, ut gratiam alteri mereatur, qua veniale aboleat.

2 Petrus de Soto in sit. sacerdot. lect. 18. de pœnit. cum aliis, & R. Complutensibus iudicat satisfactione pro veniali puro homini absolute impossibilem, ac proinde ad satisfactionem pro illo exhibendam opus absolute fuisse. Probat Soto, & alij, quia iuxta Trid. sess. 6. c. 1. orat. Dominica venialia nostra debita nobis à Deo remitti oramus illis verbis: *Et demitte nobis debita nostra*: atqui venialis remissio eius expulsio est ergo venialis expulsio absque Dei remissione esse nequit. Tum sic: venialis expulsio est Dei remissio necessariò remissio peccati à Deo, nequit esse absolute ex nobis satisfactio: ergo satisfactio venialis absolute ex nobis est impossibilis. Sed certè cum oratio hæc in providentia, quæ de facto est, ad Deum habeatur, ut summum de facto probat, non etiam absolute de possibili. Sed nec probat de facto. Sæpè enim oramus pro remissione debiti, quod tamen soluendo de facto absolute sumus. Secundò cum exhibita etiam à nobis ex gratia Dei satisfactione pro veniali, de ea nobis certò non constet, oramus pro eius à Deo remissione, si fortè pro illo nondum fecimus satis. Et cordatissimo quidem consilio, metuque prudenti, & sancto: cum de culpis etiam remissis metumque edoceamur ab Ecclesiast. c. 5. dicente: *De propitiato peccato nolite esse sine metu*: vel quia de propitiatione ipsius incertus es, vel quia eo propitiato manere potest pœna reatus. Si autem à Deo macule expulsionem oramus, remissionem dicere debemus, non quia remissionem necessariò expulsio venialis continet: sed quia quæ à Deo sine nostra satisfactione expulsio venialis est, remissio Dei est. Recentiores Complutenses probant: quia in collatione auxilij gratia à Deo facta sine quo, ut diximus, nec contritionem perfectam venialis depulsiuam, nec gratiæ, qua veniale peccatum expellatur, meritum habere possumus) est necessaria Dei remissio. Eius quippè auxilij donatione, & contritionem, & meritum, ac proinde, & solutionem debiti Deus nobis donat. Ostendimus tamen donationem auxilij nullam esse remissionem Dei adhuc palliatam, quæ nostræ satisfactionis æqualitati obstat, licet iustitiæ satisfactionem impediat.

3 Card. Lugo d. 5. sect. 7. docet possibilem quidem nobis absolute esse pro veniali satisfactione non tamen ita nobis de facto contingere. Probat ex epist. 1. Ioann. c. 1. ubi de venialibus ait: *Si dixerimus quoniam peccatum non habemus ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est, ac statim: Si confiteamur peccata nostra, fidelis est, & iustus, ut remittat.* Ergo de facto est remissio nostrorū omnium venialium per Ioannem: ergo non est de facto satisfactio nostra Dei remissioni repugnans. Non virget: Solum enim probat virtute sacramenti pœnitentiæ venialia necessariò esse remittenda, etsi contritio perfecta desit, quæ tam in sacramento illo, quam extra, siue se ipsa, siue adiuncta gratia, quam meretur, siue formali Dei remissione venialia depellat. Urgeo ex

R. P. Christoph. de Ortega, de Dei incarnat. Bbb a admiffa

admissa à Lugo absoluta possibilitate nostræ satisfactio-
nis pro veniali ad nostram satisfactionem de facto,
quam ipse negat pro eodem, Nihil enim aliud haberet
contritio perfecta, quia in illo casu absolute possibi-
litate faceremus pro veniali satis, eiusque maculam
elueremus, quam contritio perfecta de veniali, qua
ex Dei amore super omnia de facto sæpè veniale de-
testatur. Ergo contritioni, quæ de facto est pro ve-
niali, satisfacere de facto possumus; ac proinde altera
sententiæ huius pars alteri repugnat.

4 Pro mortali vero à se commisso, vel admissio cum
inadvertentia Dei etiam præcipientis, & offensi Car-
dinalis idem disputatione quinta, sectione quinta,
docet à puro homine satisfieri absolute posse: quia ve-
niale solummodo esse putat: quare, & consequen-
ter ad suam doctrinam proximè à nobis datam vide-
re sentit. Cæterum mortale de se peccatum cum
huiusmodi inadvertentia commissum si cætera adsint,
non veniale, sed mortale esse, quæstione quarta,
ostendebamus: ac proinde satisfactionem pro illo,
sicut, & pro mortalibus aliis docet, ab homine puro
docere debebat absolute impossibile. Secundo cum in
huius Doctoris principiis nulla infinita admissio pec-
cato offensa Dei foret, qui eo nullatenus contemneretur,
nulla ad Deum posset esse satisfactio: ei enim,
quem nullatenus nulla actione mea offendi, læsivè,
pro illa satisfacere minimè possum. Unde rursus fit,
vt bene Bernal. disputatione quarta, sectione septi-
ma, s. 4. neque Christum posse pro eiusmodi peccato
Deo satisfacere, defectu materie satisfactionis, seu pro
qua satisfaciendum ipsi foret. Nec potest Lugo recur-
rere ad realem identitatem formalitatum maculæ, &
offensæ Dei in peccato illo: tum quia rationem offen-
sæ Dei in peccato illo non admittit, vt diximus: tum
quia si eam admitteret maculæ identificatam, cum
macula de se grauis esse supponatur, & offensa ipsi
identificata grauis esset, etsi Dei præcipientis, & of-
fensi abesse advertentia; eodem quippè gradu macula,
& offensa ipsi identificata auferent: quare sicuti
neque pro aliorum mortalium offensis in eius doctrina
ita nec pro huius offensa satisfieri Deo à puro homine
absolute posset.

CERTAMEN II.

*Vera, & communis sententia probatio
Soarij examinatur.*

1 **I**am igitur communis, eaque vera Doctorum sen-
tentia fert hominem purum ex gratiæ auxilio non
solum absolute posse pro veniali satisfacere; sed & de
facto sæpè satisfacere pro illo. In vtraque conclusione
de possibili & de facto duo fulmina belli conuenere,
Valquez disput. tertia, cap. tertio, Soarius disput. quarta,
sect. 11. quos vtriusque affectus, vulgo sequuntur, &
quoad conclusionem de possibili Cardinalis Lugo sect.
7. citata; Probat Soarius quia licet contritio ad expul-
sionem venialis (cum quo in eius sententia formaliter
non pugnat) nouo Dei illum remittentis fauore indi-
geat; tamen cum magis hominem ad Deum conuertat,
quam ipsum à Deo auerterat veniale, quo si rectè per-
pendatur non tam à Deo ultimo sine auertimur, quam
diuertimur, & retardamur: atque insuper cum sit du-
bio procul præstantius Dei obsequium contritio, quam
sit ipsi insensum veniale, haud dubium, quin contri-
tio sit æquivalens, siue ad æqualitatem de facto satis-
factio. In hac verò Soarij ratione repugnantiam de-
prehendunt recentiores Complureses, quam sic edifi-
caverunt: satisfactio æqualis à debitore præstita creditori
totum ius creditoris se ipsa extinguit: quia cum illud
ad æqualitatem compenset, si satisfactio fit, ita, & il-
lud totum soluit, & dissoluit. Ergo satisfactio exhibita

pro veniali à puro homine ex Dei gratiæ & auxilio to-
tum ius Dei creditoris quæritur Deo ob veniale se
ipsa extinguit ac soluit: ergo implicat vltim fieri
ipsi remissionem venialis à Deo, cum illud de-
pellit.

2 Responderat obuic huic contra suam rationem
difficultati Soarius: statui gratiæ iusti se contentis per-
fectissimè de veniali conaturalem esse venialis illius re-
missionem; at tamen à Deo vt absolute Domino posse
veniale, neque expelli, neque remitti. Sed instant recentio-
res: quia cum venialis macula posita adhuc contriti-
onis satisfactio in Soarij sententia remaneat, iustus
Deus non solum vt absolute Dominus; sed vt iudex
etiam poterit venialis offensam non remittere, ac
proinde contritio illa non erit pro veniali satisfactio:
quidem, vt diximus, quidquid pro aliquo satisfactio est
sui solummodo positione totum ius ei, cui satisfactio
illo aliquo quæritur, debet extinguere, ac debitum
totum satisfactio soluere. Verum cum in Soarij
sententia satisfactio hæc non sit per formalem in-
compossibilitatem contritionis, quæ satisfactio cum macu-
la venialis; sed per rei æquæ vel magis æstimabilis ex-
hibitionem, quam fuerit offensa venialis, poterit in eius
sententia manere venialis macula exhibita satisfactio
contritionis pro eius offensa, quin venialis offensa
remaneat: quare poterit Deus absolute vt supre-
mus Dominus maculam non expellere; sed retine-
re, quin possit offensam vt iudex, aut creditor, su-
premutè Dominus non remittere, cum sitam remissa.

3 **V**rgentius Soarificæ rationis repugnantiam
ostendo: vt contritio sit satisfactio pro veniali, totum
quale quale ius creditoris Dei offensi extinguit: ergo si
Deus libere etiam vt supremus Dominus, vel iudex ve-
niale expellit post exhibitionem contritionis, nihil de
suo iure, quæ offensus veniali illo fuerat, siue de sua of-
fensione remittit: de iure enim quod non habet ali-
quis remittere aliquid non potest. Quo circa pote-
stas illa expellendi contritione exhibita, vel secus ma-
culam venialis, non potestas Dei retinendi offensam,
illam remittendi; sed abolendi vel secus maculam:
ac proinde nulla esse potest in expulsiōe maculæ
venialis à Deo remissio: maculæ autem expulsio,
qua maculæ expulsio formaliter est, remissio non
est, quæ solum offensa qua offensa est, esse po-
rest, vel ergo offensam à macula non differre forma-
liter, sed esse eandem et formalitatem Soarius admit-
tit, vel admittit esse formalitatem diuersam, si ean-
dem, ac proinde maculæ, qua macula est, expul-
sionem exhibita contritione remissionem esse fateatur,
& offensa remissionem intercedere fateatur necesse
est: quod aperte pugnat cum satisfactio pro offensa
veniali, quam in nostra perfecta contritione recog-
noscit? Sin autem diuersas esse formalitates, ac so-
parabiles admittit, in expulsiōe maculæ à Deo
post nostram contritionem nequit remissionem illam
quæ offensa solummodo esse potest, recognoscere:
cum per antecedentem contritionis nostræ satisfactio-
nem tota offensa supponatur soluta.

4 Secundo arguo contra hunc fauorem, & remi-
sionem Dei in expulsiōe venialis post exhibitam à
nobis de illo contritionem perfectam. Si enim libe-
tas illa Dei posita etiam contritione ad expellendam,
vel secus venialis maculam satis est, vt in eius expul-
sione Dei fauor, & remissio respectu eius, qui cum ve-
nialiter offenderat, intercedat: ergo etiam posita no-
bisque applicata satisfactio Christi pro veniali fauori
& remissioni Dei in eius expulsiōe locus erit. Probo
consequentiam, quia Christus eatenus pro nostris venia-
libus satisfecit, quatenus nobis auxilia ad contritionem
& gratiam, quibus à macula liberaremur; condignè licet
indignis fuit promeritus eatenusque nobis eius satisfac-
tio fuit applicata, quatenus iusmodi gratia, & auxilia
nobis à Deo ob Christi merita, siue in terra, siue extra sa-
cramenta conferuntur: sed data gratia, & auxiliis efficacib.
positaq; proinde ex meritis, & satisfactio Christi con-
tritione est adhuc in Deo libertas iuxta Soarij doctrinam
expel

expellendi vel secus maculam venialis: ergo & est locus fauori & remissioni Dei in eius expulsionem. Probat secundò: quia quomodocumque fuerit Christi pro nobis, nostrisque peccatis satisfactio huiusque applicatio, his etiam omnibus postis liberum ex natura rei erat Deo maculam venialis expellere, vel secus: ergo posita satisfactio Christi locus est fauori Dei, ac remissioni venialis, quæ apertè cum satisfactiois ratione pugnant. Dices non esse liberum posito Dei pacto cum Christo satisfactio. Sed in primis in pacto illo Dei erit anticipata remissio. Secundò: illud etiam pactum nobis prodest, ut nobis ex meritis, & gratia Christi de veniali contritis nulla fiat in expulsionem remissio. Dices merita Christi esse valoris infinitè excedentis malitiam & offensam venialis. Contra: quia nec satisfactio nostræ per contritionem locum remissioni, & fauoris facit in venialis expulsionem quod huius maculam & offensam in morali æstimatione non excedat: verè enim excedit in Soarij sententia; sed quod in Deo libertatem expellendi vel non expellendi maculam venialis absolute relinquat, ut idem Soarius aiebat: ergo si hanc etiam relinquit in Deo satisfactio Christi cuiusque applicatio fauori, & remissioni Dei in expulsionem venialis locum relinquet.

Denique ne libertas Dei est ad maculam venialis expulsionem posita iusti contritione de illo perfecta, nec si libertas adesse ad fauorem, gratiam, & remissionem in eius expulsionem satis foret. Primò probatur facile in in sententia afferente contritionem formam iustificantiem, & sanctificantem esse, quam vero similiorem reputo, ostenditque controuersia de gratia iustificante. Etenim contritio perfecta perfectè conuertit formaliter hominem à creatura ad Deum, conformem legi, & dictamini diuino & humano reddidit; destruit fundamentum totius malitiæ moralis, quod erat auersio à Deo, & dictamine rationis diuinæ, & humanæ: atqui toto fundamento malitiæ moralis destructo coniunctoque archetypè homine cum Deo per amicitiam perfectam cum illo, implicat manere peccati maculam: ergo contritione perfecta de veniali posita implicat libertas Dei ad expellendam vel secus maculam venialis. Sed est contritio non sit forma iustificans, & sanctificans, in ea & gratia habituali iusti perfectè se de veniali conuertentis ea omnia inueniuntur, quæ in contritione si forma iustificans & sanctificans esse admittatur; adesse: quare ex coniuncto contritionis, & gratiæ habitualis idem argumentum conficitur. Sed esto non sit in his formalis expulsio peccati sed expellenda à Deo liberè pro naturæ posteriori eius macula sit (quamquam vix intelligi possit quid ex parte Dei præstandum de nouo sit, ut macula venialis formaliter & exercitè expellatur, si præfata, quæ in contritione iusti de suo veniali supponuntur, formalem eius expulsionem non contineant) tamen eius expulsio pro posteriori futura, connaturaliter debetur contritioni hominis iusti, cuiusque merito condigno; inò excedenti per te: ergo expulsio illa non est fauoris & gratiæ Dei; sed debita & remuneratoria: ergo non est liberalis remissio.

CERTAMEN III.

Nostris Vasquez ratio altera propugnatur.

Alia ratione eandem sententiam probat Vasquez: quia nimirum libera perfecta que nostra de veniali contritio est forma ipsum expellens; in super nullum debitum obiectum supponit à Deo remissum: cum ob veniale dignitatem carenti auxiliis ad contritionem de illo non incurrat: ac denique ad perfectam esse potest estque in viris sanctissimis de veniali contritio, ut reliquum etiam debitum poenale illius excludat. Ergo libera & perfecta nostra de veniali contritio perfecta est debiti subiecti & obiectiui to-

tius peccati venialis, ac proinde pro toto illo satisfactio. Prima antecedentis pars est doctrina altius fundata à Vasquez locis supra citatis, nobisque probatissima vltima eiusdem antecedentis pars omnium Theologorum est, qui ad perfectam contritionem de mortali, nedum de veniali, concipi à nobis posse defendunt, ut totum debitum poenale solueret, authenticis historiis, ac testimoniis comprobatur est. Tota ergo difficultas fiat in secunda antecedentis illius parte confirmanda, quod nimirum nullum debitum obiectum ad eiusmodi contritionem elicendam supponatur à Deo remissum in auxiliij ad illam necessarij donatione; eo quod per veniale nullum debitum aut dignitatem carenti auxiliis ad perfectam de illo contritionem incurramus.

Id autem probat idem Vasquez: quia si ea dignitas carenti auxiliis ad se conuertendum de veniali in ipso includeretur, post mortem decedentis in veniali ea dignitas carenti auxiliis seu indignitas habendi illa permaneret, ac proinde & indignitas ingrediendi gloriam, ad quam nisi depulso per contritionem veniali aditus non patet, qui illo impeditur: atqui iustus quiuis gratia decedens habet dignitatem ingrediendi gloriam: ergo si in veniali esset indignitas habendi auxilia ad contritionem de illo, seu quod idem est, dignitas carenti illis esset aliquando simul dignitas, & indignitas ad ingressum gloriæ, quod apertè induit Martè. Ergo & implicat esse in veniali dignitatem carenti auxiliis ad perfectam de ipsa contritionem. Probationem hanc ex ipsius Vasquez doctrina reicere etiam conatur Complutenses recentiores. Posset enim dignitas hæc venialis esse carenti auxiliis temporariæ, siue pro huius vitæ tempore: quæ proinde morte intercedente, quæ hæc vita finitur periret, est veniale perseveraret; cum iam satis passus esset poenæ, quam ex ea dignitate & merito pati debebat. Non secus atque Scorus cum suis in 4. q. 1. Gabriel. 16. q. 5. ar. 3. dub. 2. Vega 14. in Trid. c. 6. Medina Cod. de satisfact. q. 2. Chonink d. 10. de poenit. dub. 6. Gaspar. Hurtado diff. 18. de poenit. disp. 10. & dil. 8. diff. 12. nosque supra docebamus satisfactio poenarum pro venialibus debitarum cessare in damnatis eas patiendi dignitatem etsi maculam venialium, siue venialia actualiter in illis eternè perseverent: quia meritoria illa dignitas poenarum non in sola venialis macula; sed in ea & negatione satis passionis fundatur.

Hoc ipsum ex ipsius Vasquez doctrina iidem recentiores euincere conatur: docet enim Vasquez d. 3. c. 4. §. vlt. gratiam, & merita in hac vita non mereri auxilium de condigno ad contritionem ante mortem, quod tamen adhibita perseverantia ad mortem vsque de condigno merentur quia de condigno merentur gloriam, quam impedit veniale ex Dei auxilia per contritionem eluendum: ut enim Trident. ait sess. 6. c. 6. gloriam iustus non meretur nisi adhibita perseverantia; & dependenter à conditione quod iustus extra statum vitæ sit; cum tamen meritum gloriæ & auxiliij ad tollendum illius impedimentum post mortem sit intrinsicum naturale iustorum operibus independenter à Dei voluntate: ergo licet detur dignitas demeritiua carenti auxiliis necessariis ad contritionem de illo in veniali, poterit esse carentium pro statu vitæ, ac dependenter ab eo statu tanquam à conditione: quare & eo statu per mortem cessante poterit & dignitas venialis carenti auxiliis ad contritionem de ipso cessare: ac proinde cessabit etiam tentata à nostro Vasquez contradictio. Verùm, si demeritum, seu dignitas demeritiua venialis carenti auxiliis ad contritionem de illo sit dignitas carenti determinato tempore, sicuti & ad poenas alias ob illud subeundas, nequit esse ex natura rei tempus illud determinatum vitæ, seu status vitæ tempus. Cum enim status vitæ non idem & æqualiter omnibus venialiter peccantibus sit, atque alij initio, alij prope vitæ, seu vitæ suæ finem venialibus

quæ malitiæ possint delinquere, cum æquali nimirum merito, & dignitate poenæ, fieri minimè potest, vt in æquale tempus carenti auxiliis vt poenam respiciant, ficuti respicere debent, si tempus viæ, seu vitæ huius tempus sit ad eod in æquè peccantibus inæquale. Quo ruit impugatio prima.

4 Sed nec solidior est secunda: nam auxilia & gloria, quam iustus meretur, ex natura rei nec meretur determinatè, nec pro tempore determinato; sed solum meretur præmium supernaturale, liberumque profus Deo ex rei natura fit, in his, vel illis supernaturalibus illud designare atque conferre. Vbi vero in gloria & auxiliis ad pellenda venialia post mortem donandis præmium designauit, rectè inferitur non mereri auxilia in hac vita conferenda de condigno: quia hæc, & illa præmia post mortem meritum excedunt, quod præmiis illis post mortem dandis omnino æquatur. Si ergo ex natura rei demeritum venialis respectu auxiliorum ad carentiam eorum pro tanto tempore est, vt aiunt recentiores, liberum Deo ex natura rei erit tempus tantum, quo illis careant, designare; non autem quod carentia auxiliorum minoris spatij soluat demeritum, seu dignitas carenti auxiliis. Ergo cum designatum tempus sit huius viæ & vitæ status per te, quod post veniale commissum breuius multò sæpè est, quàm illud quo carere auxiliis dignus erat qui venialiter peccauit, etiam post mortem dignitas meritoria carenti auxiliis perseuerabit nondum per satisfationem illius poenæ omnino abolita, & quandoque nulla ferè sui parte imminuta: si quis nimirum prope mortem venialiter peccet. Denique ea omnia, quæ recentiores isti obiecerunt, locum habere, vt summum, possent respectu dignitatis meritiæ venialis carenti auxiliis; si ea dignitas venialis non sit demeritiua; sed dignitas formalis illius qualis qualis violationis amicitia Dei, atque diuersionis à Deo vltimo fine, vt iidem recentiores contendunt locum minimè habent: quamdiu enim venialis macula perdurat, ea etiam dignitas, quæ in illa sola adæquatè fundatur, permanebit: vt de dignitate formalis ad poenas mortalis subeundas docebamus d. 2. q. 2. cert. 2. & 3.

5 Eandem partem antecedentis, quod nimirum in veniali non sit dignitas carenti auxiliis ad contritionem de ipso, ac proinde quod nullam debiti obiectiui remissionem à Deo factam, contritio illa supponat, probat idem Vasquez à priori: quia veniale non constituit inimicum Dei; sed cum eius amicitia componitur: ergo relinquit motiuum, cuius intuitu possunt à Deo conferri beneficia, quæ ad arctiorem cum Deo amicitiam tendunt ex complacencia etiam venialiter peccantis: ergo nequit in veniali esse dignitas carenti auxiliis ad contritionem de veniali, qua ad arctiorem cum Deo amicitiam homo ille perueniat. Probo consequentiam: quia nequit aliquis dignus esse, qui priuatur auxiliis ad arctiorem amicitiam ab eo, qui actu de eius amicitia gaudet, sibi que complacet in illa. Secundo: dignitas carenti auxiliis ad arctiorem amicitiam cum Deo, pugnam habet cum aliqua vltiori amicitia Dei: sed veniale non habet pugnam cum aliqua vltiori amicitia Dei: ergo nec habet dignitatem carenti auxiliis ad vltiorem amicitiam cum Deo. Tertio probatur: quia omnium auxiliorum supernaturalium ad contritionem priuatio est poena grauissima, siquidem vnus solum donatio tam magnum præmium est: ergo est poena excedens malitiam leuem imputabilemque venialis demeritum. Sed instant recentiores iidem. Dignitas ad poenam temporalem cruciatuum composibilis est cum amicitia Dei in venialiter peccante; imò & dignitas ad carentiam temporalem visionis Dei: ergo & dignitas carenti temporariè auxiliis ad contritionem, composibilis cum amicitia Dei erit. Nego secundam partem antecedentis: veniale enim non meretur de condigno priuationem temporalem visionis Dei, licet eam formaliter impediatur. A dignitate verò poenæ sensus temporalis ad dignitatem carenti auxiliis nulla est paritas, cum adeo hæc illam excellat,

neque poena sensus arctiorem amicitiam cum Deo tollat, sicut tollit auxiliorum carentia. Instant secundò. Qui violat grauius amicitiam Dei per mortale, dignus est priuari omni auxilio, & beneficio Dei: ergo qui eam violat leuiter per veniale, dignus erit qui aliquibus Dei beneficiis, scilicet auxiliis ad se conserendum de illo, saltem ad tempus priuatur. Nego consequentiam de auxiliis ob rationes datas, licet in aliis bonis non ad eod magnis; nec ad arctiorem amicitiam cum Deo spectantibus, & conducentibus videtur legitima.

CERTAMEN IV.

Conclusio probationum, & impugnationum eneruatis.

1 EX dictis constat conclusionem satisfationis pro veniali absolute possibilis à puro homine, imò & de facto exhibendæ per perfectam contritionem de illo efficaciter absolutè à nostro Vasquez in suis eriam principijs probari, præcipuè si secundam illam antecedentem partem vltima probatione proximè à nobis assertam, assumamus; licet enim primam illius probationem recentiores Complutenses non satis, vt vidimus, impugnent; tamen non ad eod solidam iudicamus, atque locundam eius partis probationem à priori nostris supplicitiis roboratur. Constat etiam rectè eandem sententiam probari Soarj ratione: si illud de remissione facti à Deo in expulsiōne maculæ venialis omittatur. Tertio probatur efficaciter conclusio argumentis omnibus, quibus quæstione antecedenti cert. 6. probabamus posse iustum alteri mereri de condigno auxilia ad resurgendum à mortali, ac proinde & pro debito ipsius carenti auxiliis condignè satisfacere. Rationibus item quibus q. 3. & 4. ostendimus posse à puro homine pro macula & offensa mortalis satisfieri: hæc enim efficacius argumento à maiori ad minus affirmatiuè de satisfatione pro veniali probabunt. Ea verò quibus præterit materic facile applicabit. Ex quibus omnibus tandem aperte conficitur ad satisfationem pro venialibus Incarnatione Dei opus minimè fuisse.

2 Oppones primò ex Anselmo lib. 1. *cur Deus homo*. c. 21. Id est maius malum alio, quod vt euitetur, eligi illud aliud debet; atqui vt vitetur veniale, eligi debet contritionis negatio: ergo veniale maius malum est quam negatio contritionis: ergo contritio minus bonum est, quàm negatio venialis: ergo non est tam bona contritio, quàm sit malum veniale: quare nec est contritio æquiualens in æstimatione cordata pro veniali satisfactio, vt ratio Soarj nobis probata assumebat. Responderetur hoc argumentum nihil probare, quia multum probat. Eisdem enim, & principio, & consequentia probabis nec merita Christi esse tam bona, quàm sit malum veniale: quia eis etiam renunciantur foret, ne veniale patretur. Indequè rursus fieret, nec Christum meritis, & operibus suis potuisse pro veniali satisfacere. Probaretur insuper infinitas malitiæ venialis, siquidem vt illud vitaremus, creatis omnibus, & infinitis meritis Christi renunciare debebamus. Distingue igitur maiorem argumenti: Quod eligi debet vt euitetur aliud ex dictamine rationis recto in ordine ad operationes cuiusque morales: nego maiorem: ex dictamine rationis recto attendente rerum intrinsecam valorem, & dignitatem sine ordine ad morales cuiusque operationes: concedo maiorem Minorem similiter distingues: ex dictamine rationis recto in ordine ad operationes morales, concedo minorem; non in ordine ad illas, sed attendendo intrinsecum rerum valorem, & bonitatem; nego minorem: & inde nega consequentiam. Ratio est: quia etsi aliquod minus malum sit, quàm aliud; si tamen à recta ratione operandi discordat, recta operandi ratio non potest non ab illo discordare; ac proinde ex eius dictamine semper

semper illud fugiendum est, eiusque negatio procuranda, etsi aliud maioris in se bonitatis, valoris, & æstimabilitatis amittendum sit.

3 Oppones secundò contra rationem Vasquez: saltem est in veniali meritum congruum priuationis auxiliorum: ergo & in auxiliij donatione ad contritionem de illo aliquis est à Deo remissio. Negant Vasquiani nonnulli antecedens, Deumque venialiter solum peccantibus nunquam ob venialis demeritum negare auxilia credunt; sed ne male vsuris vertantur malo. Sed certè de bono vsu auxiliorum efficacium certus omnino Deus est: ergo nequit ea venialiter peccantibus denegare, ne malè vianur ipsique; vertantur malo fatendum igitur est in veniali demeritum congruum auxiliorum cum Vasquiano, Gaspare, Hurrado. Primo: quia Patres passim denegari nobis à Deo auxilia ob venialia docent, grauioreque lapsus permitti, idque amica omnino, & rationabili prouidentia, vt scilicet cautiore deinceps circa venialia, atque in charitate feruentiores reddamur, ne ab ea per venialia decidamus, si Deus ob illa auxilia, quorum absolutus Dominus est ob maiorem nostram vilitatem, ac sine crudelitate vlla nobis denegat. Neganda tamen est consequentia: nam ex merito solum congruo non incurrimus debitum carendi auxiliis: quare cum ea venialiter peccatori donat nullam debiti remissionem facit Deus. Instabis: meritum congruum auxiliorum auferit ab illis rationem gratiæ, vt ex Paulo inferunt Patres, & Concilia contra Massilienses: ergo demeritum de congruo eius, quod datur ad satisfactionem exhibendum, minuet huius perfectionem. Patet: quia si gratia quoduis minutulum etiam meritum excludit, ita, & satisfactio cuiusuis etiam minutuli debiti remissionem. Nego consequentiam: quam minimè probat ratio subiuncta, cum in merito congruo carendi auxilio nullum adhuc minutulum debitum carendi illo inueniatur, ac proinde neque in eius donatione ad contritionem de veniali, quæ pro illo satisfactio est, vlla minuta ad huc remissio.

4 Hinc autem dubitabis quomodo auxilium ad contritionem de veniali sit gratia reparationis per Christum, cum illius carentiam per veniale de condigno non fuerimus promeriti? Vasquez cap. 3. n. 21. docet non esse gratiam reparationis in se; sed in radice ratione nostri originalis in omnibus, & actualis mortalibus in aliquibus. Addit verò non esse gratiam reparationis in radice ratione peccati Adæ, quod cum, & alienum, & iam delatum sit, non videtur in nobis dignitas aliqua eius carentiæ inde in nobis perseverare. Quomodo autem hoc cohæreat cum eo, quod iuxta ipsum 1. p. d. 95. c. 5. Adæ peccatum sit causa nostræ reprobationis: quia debito actiui peccati Adæ passiuum in nobis respondere debeat, iuxta eundem 3. p. d. 216. c. 5. vbi ex debito actiui Adæ ad nostri originalis contractionem passiuum in nobis ad illam probat, examinationem à nobis est controuersis de prædestinat. ac de peccatis. Addo ego ad rem præsentem auxilia ad contritionem de veniali non solum in radice; sed, & in se esse gratiam reparationis per Christum: quatenus meruit nobis Christus, vt non obstante demerito congruo auxiliorum, quod in nostris venialibus est, eius demeriti, occasione nobis non denegentur à Deo.

CONTROVERSIA III.

De causis extrinsecis incarnationis.

De intrinsecis incarnationis causis disputatum affatim à nobis est, dum verbo & humanitate media vnione hypothetica coassare docuimus, atque vnionis huius terminos formales, materiales, & natu-

ram monstrauimus controu. i. quare nunc de extrinsecis incarnationis eiusdem causis, sine nimirum, occasione, & motiui, atque efficienti cum physica, tum meritoria causa agendum nobis præsentem controuersia erit.

DISPUTATIO I.

De fine, & occasione incarnationis.

VM rerum omnium ab intellectu agentem liberè effectuarum, vt à Deo Incarnatio peracta est, prima causa sit finis, de Incarnationis à Deo efficiendæ fine agendum primo loco in præsentiarum erit: videndumque in primis quifnam Deo Incarnationis decernendæ tam intrinsecè, quàm extrinsecè adequatus finis extiterit? Qui quidem cum reparatio hominis à peccato fuisse deprehendatur, videndum secundo loco erit, an Incarnatio ob huiusmodi finem ante præuisum peccatum decerni poterit. Tertio, an poterit decerni ob eiusmodi finem efficaciter intentum ante, vel saltem post peccatum præuisum. Quarto an deficiente peccato, ex vi præsentis decreti Christus veniret? Quæ omnia seorsim examinanda duxi, vt eorum, qui illa coniunctim disputantes, omnia implicat potius quàm explicant, confusionem vitarem.

QVÆSTIO I.

Quisnam Deo Incarnationis decernendæ adequatus extiterit finis?

VM nemo sensum Domini nouerit, ipse uè de rebus statuenti à consiliis fuerit teste Paulo, nihil in hac quæstione firmum humano discursu afferri posset, ni Deus ipse per scripturas Apostolicas traditiones, Concilia, & Patres suum nobis in tanto mysterio peragendo finem explicuisset. Quare hac vel maxime in re à Patribus, Conciliis, & scriptura ne latum quidem vagem licet sano Theologo discedere.

CERTAMEN I.

Qui negent, quique asserant hominis reparationem à peccato incarnationis finem extitisse.

REcentiores Thomistæ cum Caietano 3. p. q. 1. a. 3. s. ad secundum uerò dubium, asserunt Incarnationem præcessisse redemptioni causalitate tanquam huius finem; non autem præcessisse prioritate maioris vniuersalitatibus, seu à quo non valet subsistendi consequentia. Ita enim aiunt: Incarnationem Deus decreuit, vt eam redemptioni peccati alligauerit, quæ sine peccato esse minimè potest. Quibus Thomistæ hi, vel redemptionem peccati Incarnationis finem extitisse negant, vel mutuum causalitatem finalem inter Incarnationem, & peccati redemptionem manifestè admittunt. Id quod, & contra ipsorum doctrinam est, & cum in eodem genere causæ finalis admittatur omnium iudicio, ac principio per se noto repugnans. Sed neque quidquam solidum pro sua asserunt doctrina; imò uerò contra illam multa. Etenim per ipsos Incarnatio, ac merita Christi absolute præuisa, ac proinde in executione